

Bruxelles, 20.5.2020
COM(2020) 556 final

RAPORT AL COMISIEI

Slovacia

**Raport elaborat în conformitate cu articolul 126 alineatul (3) din Tratatul privind
funcționarea Uniunii Europene**

RAPORT AL COMISIEI

Slovacia

Raport elaborat în conformitate cu articolul 126 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene

1. INTRODUCERE

La 20 martie 2020, Comisia a adoptat o comunicare privind activarea clauzei derogatorii generale prevăzute în Pactul de stabilitate și de creștere. Clauza, prevăzută la articolul 5 alineatul (1), la articolul 6 alineatul (3), la articolul 9 alineatul (1) și la articolul 10 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1466/97, precum și la articolul 3 alineatul (5) și la articolul 5 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1467/97, facilitează coordonarea politicilor bugetare în perioade de recesiune economică gravă. În comunicarea sa, Comisia aderă la opinia Consiliului potrivit căreia, având în vedere că se așteaptă ca pandemia de COVID-19 să antreneze o încetinire marcată a creșterii economice, sunt întrunite în prezent condițiile pentru activarea clauzei derogatorii generale. La 23 martie 2020, miniștrii de finanțe ai statelor membre au fost de acord cu evaluarea Comisiei. Activarea clauzei derogatorii generale permite o abatere temporară de la traiectoria de ajustare în vederea atingerii obiectivului bugetar pe termen mediu, cu condiția ca această abatere să nu pună în pericol sustenabilitatea finanțelor publice pe termen mediu. În ceea ce privește componenta corectivă, Consiliul poate decide, de asemenea, pe baza unei recomandări a Comisiei, să adopte o traiectorie fiscal-bugetară revizuită. Clauza derogatorie generală nu suspendă procedurile Pactului de stabilitate și de creștere. Ea autorizează statele membre să se abată de la cerințele bugetare care s-ar aplica în mod normal, permițând în același timp Comisiei și Consiliului să ia măsurile necesare de coordonare a politicilor în cadrul pactului.

Datele notificate de autoritățile slovace la 14 aprilie 2020 și validate ulterior de Eurostat¹ indică faptul că deficitul public al Slovaciei a atins 1,3 % din PIB în 2019, în timp ce datoria publică brută s-a situat la 48 % din PIB. Conform scrisorii trimise Comisiei, la 11 mai, de către autoritățile slovace, Slovacia planifică un deficit de 8,4 %² din PIB în 2020, în timp ce datoria ar trebui să atingă 61,2 % din PIB.

Deficitul planificat pentru 2020 demonstrează existența, la prima vedere, a unui deficit excesiv, în sensul Pactului de stabilitate și de creștere.

În acest context, Comisia a pregătit prezentul raport, care analizează respectarea de către Slovacia a criteriului deficitului prevăzut de tratat. Criteriul datoriei poate fi considerat ca fiind respectat, întrucât ponderea datoriei în 2019 este mai mică decât valoarea de referință de 60 % din PIB prevăzută în tratat. Acest raport ia în considerare toți factorii relevanți și ține seama în mod adecvat de șocul economic major legat de pandemia de COVID-19.

¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10294648/2-22042020-AP-EN.pdf/6c8f0ef4-6221-1094-fef7-a07764b0369f>

² Programul de stabilitate a fost prezentat oficial la 18 mai.

Tabelul 1. Deficitul public și datoria publică (% din PIB)

		2016	2017	2018	2019	2020 COM	2021 COM
Criteriul deficitului	Soldul bugetului general	-2,5	-1,0	-1,0	-1,3	-8,5	-4,2
Criteriul datoriei	Datoria publică brută	52,0	51,3	49,4	48,0	59,5	59,9

Sursă: Eurostat, previziunile din primăvara 2020 ale Comisiei Europene:

2. CRITERIUL DEFICITULUI

Potrivit scrisorii trimise Comisiei, la 11 mai, de către autoritățile slovace, se așteaptă ca deficitul public al Slovaciei să atingă 8,4 % din PIB în 2020, depășind valoarea de referință de 3 % din PIB prevăzută în tratat, fără să se apropie de aceasta. Creșterea deficitului reflectă măsurile de stimulare planificate, estimate la 2,5 % din PIB, și efectele contracției economice.

Depășirea planificată, în 2020, a valorii de referință prevăzute în tratat este excepțională, deoarece rezultă dintr-o recesiune economică gravă. Previziunile Comisiei din primăvara anului 2020, care iau în considerare impactul pandemiei de COVID-19, estimează pentru 2020 o contracție a PIB-ului real de 6,7 %.

Depășirea planificată a valorii de referință prevăzute în tratat nu este temporară, potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2020, care estimează că deficitul public va fi mai mare de 3 % din PIB în 2021.

În rezumat, deficitul planificat pentru 2020 depășește valoarea de referință de 3 % din PIB prevăzută în tratat, fără să se apropie de aceasta. Depășirea planificată este considerată a fi excepțională, însă nu temporară, în sensul tratatului și al Pactului de stabilitate și de creștere. Prin urmare, analiza sugerează că, la prima vedere, nu este îndeplinit criteriul deficitului, în sensul tratatului și al Regulamentului (CE) nr. 1467/97.

3. FACTORI RELEVANȚI

Articolul 126 alineatul (3) din tratat prevede că, în cazul în care un stat membru nu îndeplinește cerințele acestor criterii sau ale unuia dintre ele, Comisia trebuie să elaboreze un raport. Acest raport „examinează de asemenea dacă deficitul public depășește cheltuielile publice de investiții și ține seama de toți ceilalți factori relevanți, inclusiv de poziția economică și bugetară pe termen mediu a statului membru.”

Factorii respectivi sunt clarificați la articolul 2 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1467/97, care prevede, de asemenea, că se ține seama în mod adecvat de „orice alți factori care, în opinia statului membru în cauză, sunt relevanți pentru evaluarea globală a respectării criteriilor privind deficitul și datoria și pe care statul membru i-a prezentat Consiliului și Comisiei”.

În situația actuală, un factor suplimentar esențial care trebuie luat în considerare pentru anul 2020 este impactul economic al pandemiei de COVID-19, cu repercusiuni foarte serioase

asupra situației bugetare, având drept rezultat perspective foarte incerte. Pandemia a condus, de asemenea, la activarea clauzei derogatorii generale.

3.1 Pandemia de COVID-19

Pandemia de COVID-19 a generat un șoc economic major care are un impact negativ semnificativ în întreaga Uniune Europeană. Consecințele asupra creșterii PIB-ului vor depinde atât de durata pandemiei, cât și de măsurile luate de autorități la nivel național, dar și la nivel european și mondial pentru a-i încetini răspândirea, a proteja capacitățile de producție și a sprijini cererea globală. Statele membre au adoptat deja sau sunt pe cale să adopte măsuri bugetare pentru a spori capacitatea sistemelor de sănătate și pentru a oferi ajutor cetățenilor și sectoarelor deosebit de afectate. Totodată, au fost adoptate măsuri semnificative de sprijin sub formă de lichidități și alte garanții. Sub rezerva unor informații mai detaliate, autoritățile statistice competente trebuie să examineze dacă măsurile respective au un impact imediat asupra soldului bugetului general sau nu. Alături de reducerea activității economice, aceste măsuri vor contribui la creșterea substanțială a nivelului deficitului și datoriei publice.

3.2 Situația economică pe termen mediu

Creșterea economică a atins 2,3 % în 2019, în principal datorită performanței solide a cererii interne a Slovaciei. Cu toate acestea, având în vedere pandemia de COVID-19, în previziunile Comisiei din primăvara anului 2020 se estimează că PIB-ul va scădea cu 6,7 % în 2020, reflectând perturbarea activității economice cauzată de măsurile de izolare și de declinul fără precedent al cererii externe. Potrivit estimărilor, consumul privat va fi puternic afectat din cauza unei creșteri a șomajului, a unei scăderi bruște a creșterilor salariale și a unui nivel scăzut de încredere a consumatorilor. De asemenea, se preconizează că investițiile vor scădea puternic în 2020, incertitudinea fiind din ce în ce mai mare, iar nivelul preconizat scăzut al cererii fiind de natură să afecteze planurile de investiții ale întreprinderilor. Producția ar urma să scadă puternic în prima jumătate a anului 2020, iar apoi să se redreseze treptat începând cu al treilea trimestru. Aceasta este o circumstanță atenuantă în evaluarea respectării de către Slovacia a criteriului deficitului în 2020. În plus, perspectivele economice pe termen mediu sunt marcate de un grad excepțional de incertitudine cu privire la durata pandemiei și la impactul economic al acesteia.

3.3 Poziția bugetară pe termen mediu

La 13 iulie 2018, Slovaciei i s-a recomandat să se asigure că rata de creștere nominală a cheltuielilor publice primare nu depășește 4,6 % în 2019 („criteriul de referință privind cheltuielile”), corespunzând unei ajustări structurale de 0,3 % din PIB³. Evaluarea globală indică o abatere semnificativă de la traiectoria de ajustare recomandată în vederea atingerii obiectivului bugetar pe termen mediu în 2019. Concluzia este similară dacă se evaluează întreaga perioadă 2018-2019.

În cursul anului 2019, Slovacia a adoptat o serie de măsuri care au pus și mai mult în pericol poziția bugetară (în special în ceea ce privește pensiile).

³ Recomandarea Consiliului din 13 iulie 2018 privind Programul național de reformă al Slovaciei pentru 2018 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Slovaciei pentru 2018 (JO C 320, 10.9.2018, p. 107).

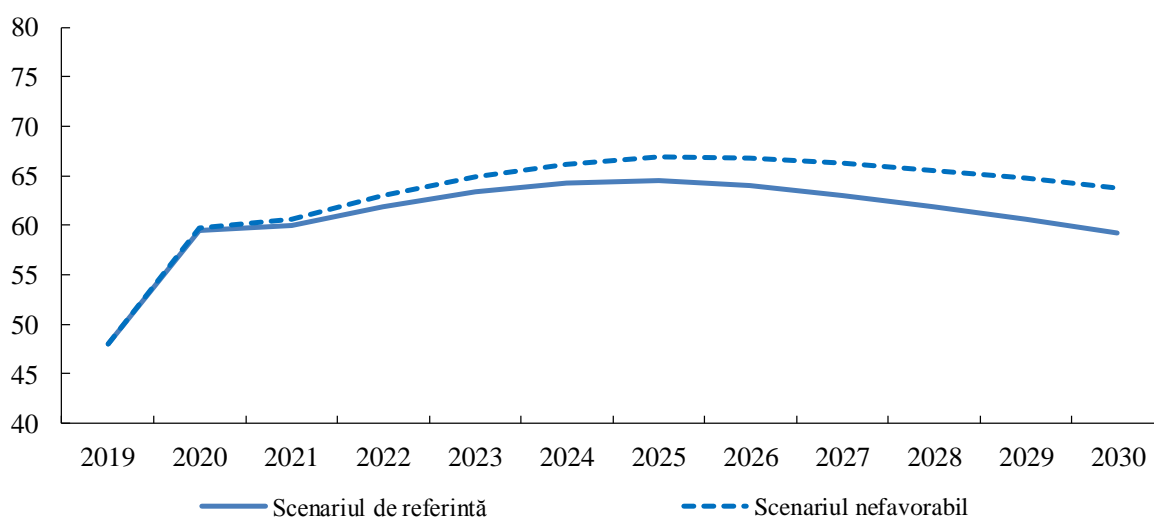
Scrisoarea trimisă Comisiei de către autoritățile slovace la 11 mai oferă informații cu privire la noile cheltuieli semnificative destinate să mențină sub control pandemia și să sprijine economia. Durata acestor măsuri fiscal-bugetare adoptate până în prezent de guvern deseori nu este clar determinată. Scrisoarea trimisă Comisiei de autoritățile slovace la 11 mai estimează impactul bugetar al acestor măsuri de sprijin direct la 2,5 % din PIB în 2020. Perspectivele bugetare pe termen mediu continuă să fie marcate de un grad ridicat de incertitudine.

3.4 Situația datoriei publice pe termen mediu

Potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2020, se așteaptă că datoria publică va crește de la 48,0 % din PIB în 2019 la 59,5 % în 2020.

Analiza sustenabilității datoriei a fost actualizată pentru a lua în calcul previziunile Comisiei din primăvara anului 2020. Per ansamblu, evaluarea sustenabilității datoriei indică faptul că, în pofida anumitor riscuri, situația datoriei rămâne sustenabilă pe termen mediu, ținând seama și de circumstanțele atenuante importante (inclusiv profilul datoriei). În special, deși situația datoriei publice s-a deteriorat în urma crizei legate de pandemia de COVID-19, se preconizează că ponderea datoriei, în scenariul de referință, se va afla pe o traiectorie (în scădere) sustenabilă pe termen mediu⁴.

Graficul 1: Datoria publică (% din PIB)

Sursă: serviciile Comisiei

⁴ Scenariul de referință se bazează pe previziunile Comisiei din primăvara anului 2020. După 2021, se presupune că va avea loc o adaptare treptată a politicii bugetare, în concordanță cu cadrele UE de coordonare și de supraveghere a politicilor economice și bugetare. Previziunile privind creșterea PIB-ului real se bazează pe așa-numita metodă „T+10” a grupului de lucru privind deviația PIB (OGWG - *output gap working group*) a CPE. În special, creșterea efectivă a PIB-ului (real) este determinată de creșterea sa potențială și este afectată de eventualele ajustări bugetare suplimentare luate în considerare (prin intermediul multiplicatorului fiscal). Se presupune că inflația se va apropia treptat de 2 %. Ipotezele privind ratele dobânzilor sunt stabilite în funcție de așteptările pieței financiare. Conform scenariului nefavorabil, se presupune că (pe parcursul perioadei pentru care se face previziunea) ratele dobânzii vor fi mai mari (cu 500 de puncte de bază), iar creșterea PIB-ului va fi mai slabă (cu -0,5 puncte procentuale) în raport cu scenariul de referință.

3.5 Alți factori prezențați de statul membru

La 11 mai 2020, autoritățile slovace au transmis o scrisoare în care au prezentat factorii relevanți în conformitate cu articolul 2 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1467/97. Analiza prezentată în secțiunile anterioare acoperă deja, în linii mari, principalii factori prezențați de autorități.

4 CONCLUZII

Potrivit scrisorii trimise Comisiei, la 11 mai, de către autoritățile slovace, deficitului public al Slovaciei ar trebui să crească până la 8,4 % din PIB în 2020, depășind valoarea de referință de 3 % din PIB prevăzută în tratat, fără să se apropie de aceasta. Depășirea planificată a valorii de referință este considerată excepțională, însă nu temporară.

În conformitate cu tratatul și cu Pactul de stabilitate și de creștere, prezentul raport a examinat, de asemenea, factorii relevanți. În ansamblu, având în vedere că deficitul planificat este cu mult peste 3 % din PIB, iar depășirea nu este temporară, și ținând seama de toți factorii relevanți, analiza sugerează că nu este îndeplinit criteriul deficitului, în sensul tratatului și al Regulamentului (CE) nr. 1467/1997.